

MÅNEDSAVISEN

- for Gudmekongens Land & Skårup Sogn

Maj 2020

1. årgang

**Splitterner
skifter bopæl
mellem Vestafrika
og Lundeborg**

Læs mere på side 6

**Mindestenen på
Gudbjerglund
fortæller om
Danmarks befrielse**

Læs mere på side 8-9

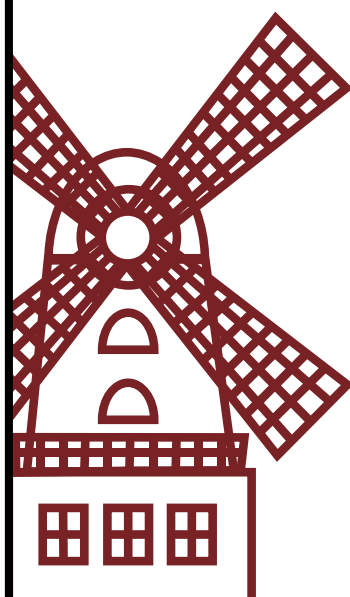
Gudme:

Købmanden og jubilaren i drillende skarp forårssol

Læs mere på side 4-5

Foto: Mogens Stampe

TRÆPILLER

i vores kendte gode kvalitet

Leveret hjem til dig
- lige der hvor du vil have dem stående *

3 paller træpiller
56 x 16 kg = 896 kg
Pr. palle **1995,-**

12 paller træpiller
56 x 16 kg = 896 kg
Pr. palle **1895,-**

32 paller træpiller
56 x 16 kg = 896 kg
Pr. palle **1745,-**

Se øvrige priser på www.hojlund.dk

Højlund Mølle APS

Prisen er pr. palle,
inkl. moms og levering.
Inkl. palle kr. 60.
* Såfremt vores truck kan
komme frem

Ørbækvej 268A · 5892 Gudbjerg · Tlf. 62 25 11 36
Hverdage 9-17.30 · Lørdage 9-14
www.hojlund.dk

Min KØBMAND

Vestergade 1

5884 Gudme

Tlf: 62 25 15 22

www.minkobmand.dk

NYE ÅBNINGSTIDER

7.00 - 20.00

Se de gode MÅNEDSTILBUD side 4-5

To af fædrelandets store mærkedage

To historiske begivenheder har fejret markante mærkedage, henholdsvis 80 og 75 års jubilæum, indenfor de sidste 4 uger.

Den 9. april, en sort dag i nationens historie, er svær at forbigå uden at tænke på digterpræsten Kaj Munk, der opnåede 20 år som sognepræst i Vedersø.

Han blev om nogen symbolet, som modstandsbevægelsen kunne identificere sig med. Som politisk skribent i mange af landets aviser formulerede han sig skarpt overfor såvel den tyske besættelsesmagt, som de danske samarbejdspolitikere, og han var samtidig en fremragende taler.

Ollerup-talen

Den 28. juni 1940 besøgte han Gymnastikhøjskolen i Ollerup, hvor han holdt sin berømte, men samtidig stærkt diskuteret tale. Overskriften i det københavnske dagblad Information lød sådan "Den famøse tale" og mente dermed både modig og farlig. Uddrag: "Jeg sørger ikke over demokratets dødsfald, men over Danmark" og "Stauning udleverede sit demokrati til Hitler".

En splittet personlighed

Kaj Munk var antidemokrat, og havde i sine yngre år stor sympati for diktaturet i skikkelser af både Hitler og Mussolini. Først efter et besøg i Tyskland midt i 30-erne skiftede han holdning på grund af jødeforfølgelserne. En stor begavelse med en helt utrolig evne til meningsskift, som han en gang skrev om sig selv "Jeg har den lykke, at jeg ikke ved, hvor jeg har mig selv"! Jeg vil undlade at nævne den

lange række af hans berømte og omdiskuterede skuespil, som så dagens lys i mellemkrigsårene – alle med drama som hovedtema. Livsglad, modig og stærkt troende, han ville vække det slumrende danske folk og insisterede til det sidste på retten til sit martyrium. En sen aften den 4. januar 1944 blev han afhentet af Gestapo i sit hjem, Vedersø Præstegård, kørt til Hørbylund ved Silkeborg og skudt – bare 46 år gammel.

**"Kæmp for alt, hvad du har kært
Dø, om så det gælder"**

Han efterlevede til fulde disse linjer i "Altid frejdig når du går" (Chr. Richardt) NB: Kaj Munk var desuden en ivrig jæger, og for besøgende i Kaj Munks Præstegård (nu museum) kan følgende søde ordsprog aflæses i en af stuerne: "Jeg elsker mine harer og agerhøns og slår dem bar lidt ihjel en gang i mellem". PS: I øvrigt også forfatter til digtet: "Den blå anemone".

BondenNiels

Generalforsamlingen 2020

Er udsat på ubestemt tid

Støt Gudbjergs "Naturpark" Gudbjerglund

Medlemskort kr. 100,-

Plant et træ kr. 100,-

Kan indbetales på konto: 5986 - 5000380

Eller Anker tlf. 23 26 97 27

Venlig hilsen Bestyrelsen

Danmarks befrielse - 75 år

Allerede om aftenen den 4. maj præcis kl. 20.35 bragede det glade budskab ind i de fleste danske hjem, over radioen fra BBC London. "De tyske tropper i Holland, Nordvesttyskland og Danmark har overgivet sig". Over det ganske land fyldtes gader, stræder og åbne pladser med titusindvis af glade og jublende mennesker og der blev viftet med Dannebrog efter flere års afsavn. Festen fortsatte dagene efter og general Montgomery indtog adskillige feststemte byer landet rundt, alt imens bomberne regnede ned over Nexø og Rønne på Bornholm.

Glemte Bornholm

Bornholmerne jubled med, de troede jo! Men glæden blev kort, da den tyske kommandant nægtede at overgive sig til de sovjetiske styrker

og insisterede på, at det skulle ske til briterne, hvorpå de barrikaderede sig i Nexø og Rønne.

Det medførte sovjetisk bombning af disse to byer de følgende dage og først den 9. maj kapitulerede de tyske styrker.

Men Bornholm var stadig besat, nu blot af russerne og

det varede officielt 11 mdr. – frem til den 5. april 1946, men egentlig besættelse var der ikke tale om og hverdagen forløb i det store hele gnidningsløst.

"Den lange Befrielse"

Professor Bent Jensen, forfatter til ovennævnte bog, lægger vægt på, at det var et spil stormagterne imellem. General Eisenhower ønskede ikke en konflikt med Stalin, og briterne var tilbageholdne, samtidig med at den danske regering så noget passivt til, var i hvert fald alt for ydmyg overfor "Kammerat" Stalin. Men for bornholmerne har det været en foruroligende tid, alle vidste jo, hvordan jerntæppet var ved at sænke sig over Østeuropa, og de har bestemt også følt sig svigtet af deres landsmænd.

BondenNiels

Tak for al opmærksomheden til min fødselsdag. Det var en rørende fantastisk dag. Kærlighed og taknemmelighed til jer alle. Mange hilsner og vi ses
Kirsten Frandsen

Gule anemoner,
Vejstrup Ådal

Foto: Marianne Tolstrup

Husk deadline til næste MånedAvis mandag d. 25. maj
Sidste chance onsdag d. 27. maj, kl. 18.00

MÅNEDSAVISEN

- for Gudmekongens Land & Skårup Sogn

www.DenLilleAvis.dk

Udgiver & Ansvarshavende

Idé & MARKETING

v/ Michael Grube Andersen
Nørremarksvej 10
5762 Vester Skerninge
Kontakt telefon 40 89 55 11
red@DenLilleAvis.dk

Tryk

OTM Avistryk, Ikast
Oplag 6100

MånedAvisen udkommer fremadrettet den første tirsdag i hver måned og distribueres i Landsbyklyngen Gudmekongens Land og Skårup Sogn.

Erhvervsmæssig affotografering af bladets redaktionelle tekst og annoncer er ikke tilladt. Avisen påtager sig intet ansvar som følge af fejl i tekst og annoncer. Avisen forbeholder sig ret til at flytte eventuelle særplaceringer såfremt produktionen kræver det.

Avisen påtager sig heller ikke noget erstatningsansvar for annoncer, som ved evt. misforståelse ikke er medtaget i bladet.

Redaktion
Niels Højgaard
Tlf. 61 19 58 84
Niels@DenLilleAvis.dk

Grafik/produktion
Stefan Harboe Andersen
dtp@DenLilleAvis.dk

Annoncer

annonce@DenLilleAvis.dk
Når du skriver til MånedAvisen, så skriv gerne i Emnefeltet: **MånedAvisen eller MA**

Indleveringsfrister

Korrekturannoncer:
Senest sidste onsdag i måneden

Færdige annoncer:
Senest sidste fredag i måneden

Rubrik:
Senest sidste fredag i måneden

Gudmekongens Land "kort fortalt"

Et oversigtskort over vores dejlige område, Gudmekongens Land, er nu klar til hvert af Landsbyklyngens 16 lokalområder.

Som en begyndelse er der hængt et op på muren ved MENY købmanden i Hes-

selager. Et på muren ved min købmanden i Gudme. Et på muren ved Brændeskov Forsamlingshus. Og et på muren ved Vormark Forsamlingshus.

Resten vil blive etableret efterhånden som det viser sig muligt.

Private grundejere har villigt givet tilladelse til at opsætte et kort, på stativ, på deres grund.

Vi venter på tilladelse til at placere et antal på Svendborg Kommunes arealer.

Opsætning af "Kort".

Hesselager: Kristian Karlkvist.

Gudme: Palle Fischer og Kent Jørgensen.

Vormark: Palle Fischer

Tekst: Mogens Stampe

Foto: Joan Enghoff

Kent Jørgensen

Åbyskov Forsamlingshus overlever, men ikke uden hjælp!

Aktiviteter i Åbyskov Forsamlingshus har de seneste måneder været "ikke eksisterende" som følge af forsamlingsbegrænsningerne. Det gælder både de mange private sammenkomster og husets egne arrangementer. Konsekvensen er, at der for

marts, april og maj måned forventes et nettoomsætningstab på ikke under 25%. Ikke godt for et hus, der i forvejen havde en anstrengt økonomi, uden dog at være direkte faretruende for en overlevelse. Flere frivillige har arbejdet med forskellige vedligeholdelsesarbejder, så vi fortsat har et hus, der er rart at komme i.

Mange aflysninger

I skrivende stund venter vi med spænding på myndighedernes udmelding op til den 10. maj, hvor vi kan håbe på, at det igen bliver muligt at afholde arrangementer i forsamlingshuset – både udlejning til private og til husets egne arrangementer. Desværre er flere arrangementer blevet aflyst eller udsat. Gode tilbud, men der bliver ikke plads til det hele, når huset åbner igen. Forhåbentlig allerede i juni, men måske mere realistisk efter sommerferien, hvilket be-

tyder at der er kort tid til at indhente det der mangler til driften af huset – vi er optimistiske og håber og tror på opbakning til arrangementer og måske også nogle økonomiske bidrag, der kan lukke det værste hul i økonomien, der uden tvivl vil opstå. Alle kan hjælpe ved at forny medlemskab der koster 100 kr. pr. person pr. år eller sende et økonomisk bidrag til forsamlingshusets konto i Fynske Bank 0819 konto 819 0155 405 eller MobilePay 63 997.

Nærmeste fremtid!

Desværre må vi aflyse foredraget med Christian Libergreen den 19. maj. Foredraget er udsat til senere, men om det kan indpasses i efteråret afhænger af, om nogle af de udsatte arrangementer fra foråret ikke vil kunne gennemføres. Vi arbejder på at lave en aften med fællessang i juni

måned, som en fortsættelse af den fællessang, der har været om morgenen i DR1 med Philip Faber og fredag aften. Måske kan det lykkes. Gudme Sangkor skulle der have været koncert med den 1. april, men den måtte aflyses. Vi arbejder på at koncerten med fællessang, kan blive holdt i det tidlige efterår. Vi håber også at vi igen i år kan holde Sankt Hans sammen med Åbyskov Strandcamping den 23. juni, men det afhænger også af om der er begrænsninger m.h.t. at kunne samles i større forsamlinger. Vi håber det bedste – vi trænger til at komme ud og være sammen med andre. Følg med på forsamlingshuset hjemmeside: aabyskov-forsamlingshus.dk, hvor der også kan bestilles husets nyhedsbrev.

Jørgen Larsen

Månedens

SUPER TILBUD

GÆLDER 01/05 TIL 31/05

MENY

Hesselager

 PR. STK. 10.- GESTUS CHIPS ELLER SNACKS Flere varianter, 150-454 g. Max. kg pris 66,67	 PR. FLASKE 15.- OMO ELLER BAMSELINE Flere varianter, 700-1000 ml. Literpris 18,00 Pris pr. vask 1,07
 PR. FLASKE 45.- PREMO Italien, Rosso, Bianco eller Rosato, 75 cl. Literpris 60,00	 800 G 45.00 DANSK KYLLINGE-BRYSTFILET Tilber 9 % vand, kg pris 56,35 800 g 45,00
 20 X 33 CL 65.- + pant PEPSI MAX ELLER FAKE KONDI Literpris 9,65 Afhængig af pris Sælges kun i hele rammer	 FRIT VALG 45.- STORE HOLGER HEL DANSK KYLLING ELLER HELE KYLLINGELAR UDEN RYG Max. kg pris 28,12, 1,6-3 kg 45,00 1,6-2 KG

Østergade 66, 5874 Hesselager - Åbningstider: Man.-fre. 7-20 Lør. 7-20 Søn. 7-20

Foto: Marianne Tolstrup

Eventyrstien ved Broholm

Optimismen blomstrer hos "Min Købmand" i Gudme

I takt hermed har Karin Hansen netop pr. 1. maj fejret sit 35 års jubilæum som ansat ekspeditrice i byens købmandsbutik.

Tekst: BondenNiels Foto: Mogens Stampe

Jubilaren har altid haft sin arbejdsplads her i Gudme, det vil sige lige siden afslutningen på en læretid i Nyborg, der kun strakte sig over 2 år, grundet en bestået handelsskoleeksamen. Karin er af samme grund indbegrebet af Købmandsbutikken i Gudme, kender den faste kundekreds, hvor slagfærdighed er et varemærke – et tilsvarende kendskab går i stor respektfuldhed modsat vej.

Så kom konkursen

Det lokale fællesskab blev sat på en alvorlig prøve den 30. maj 2018, hvor forretningen gik konkurs. Gode råd var dyre, og en heftig mødeaktivitet løb af stablen. Såvel i hallen med mange mennesker, som privat hos Karin og Ulrik på Højsagervej 8 – populært kaldt "Kommando-centralen".

Her var vognmand Jan Jensen allerede på banen som den kreative kraft, der lagde den grundlæggende strategi for genoprettelsen, men trak sig herefter.

"Det lille Mirakel"

Redningsaktionen krævede imidlertid som minimum 1 mill. kr. To ildsjæle i skikkelser af Karin og Charlotte Høyer Jensen, der nu begge bar titel af direktør i det oprettede ApS, gik i front med at stemme dørklokker og på anden vis kontakte beboerne i området – erhverv som private, samt i øvrigt med stor hjælp fra den nedsatte arbejdsgruppe. Det blev 4 spændende mdr. med et højt antal timer i felten. Men den 5. oktober var beløbet næsten i hus, og på et internt møde arbejdsgruppen og Dagrofa imellem besluttes det at genstarte butikken.

Skæbnens ironi

I februar måned drager Karin til Hvide Sande for at deltage i et kursus med lederuddannelse på dagsordenen. Her møder hun er kursist ved navn Martin Pellegård, og helt klar i mælet fyrer Karin følgende sætning ordret af: "Vi har jo lige en butik klar til dig i Gudme". Skæbnen vil, at 4 mdr. senere kommer beskeden fra Dagrofa, at den nye købmand i Gudme hedder Martin Pellegård!!

Glemte var for en stund den tomme bygning uden liv, hvor det centrale og sociale midtpunkt var sat ud af spil – byens købmand, der som en selvfølge havde været der igennem flere generationer, ja, siden 1897, eksisterede ikke.

Historie

Købmandsgården med egen vindmølle grundlægges i det

herrens år 1897 af Hans J.B. Larsen. Som navnet antyder med et bredt udvalg af varer, såvel dagligvarer som kul og foderstoffer – i vores univers "en blandet landhandel". Han var datidens største købmand i Gudme og sandsynligvis også den rigeste, da han allerede i 1926 blev indehaver af byens første automobil (se foto).

Her følger rækken af købmænd:

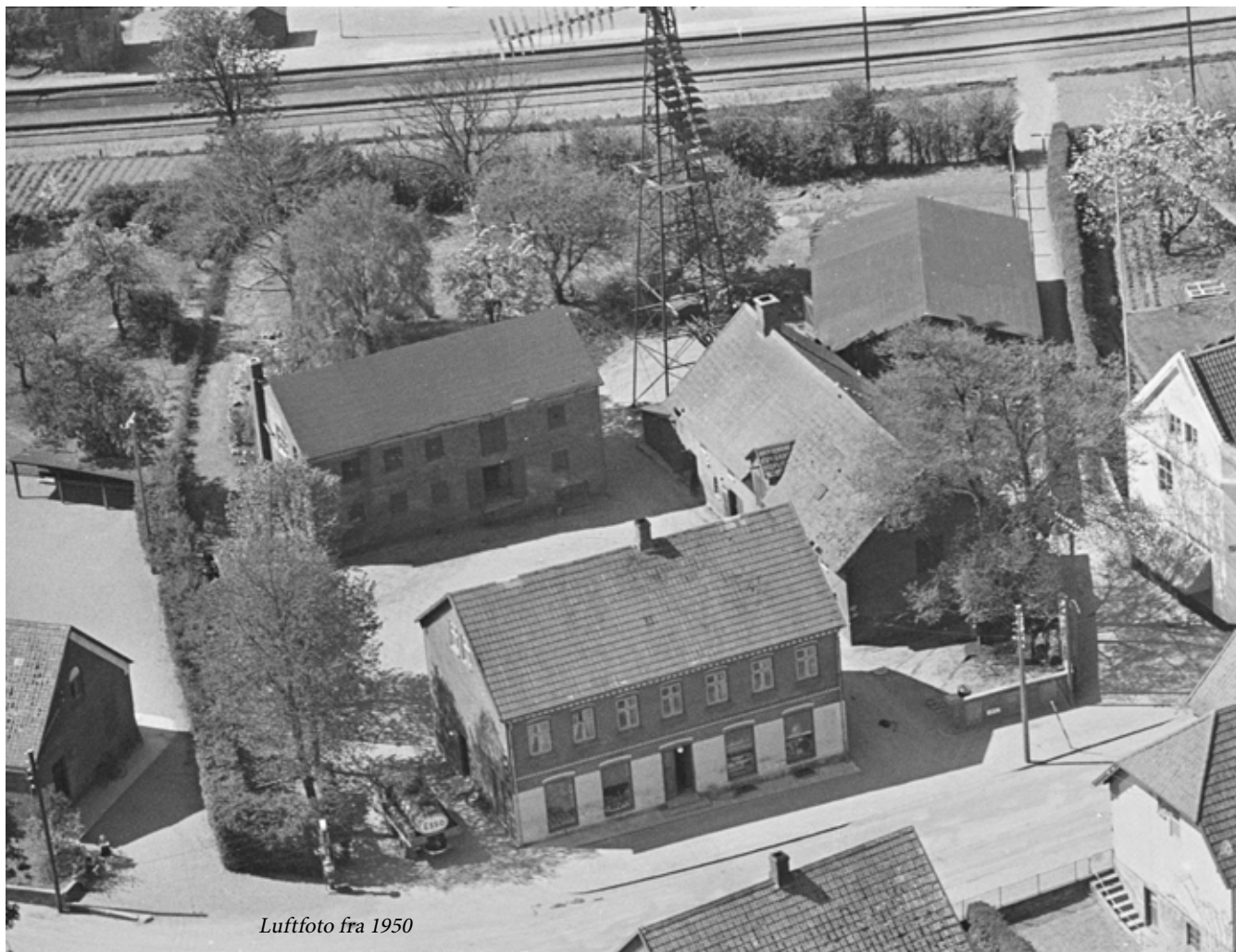
Hans Bendix Larsen	1897 – 1946
Christian M. Nielsen	1946 – 1956
Kristen Lundsgård	1956 – 1958
Henning Christensen	1958 – 1994
Søren Schou Sørensen	1994 – 2014
Thomas Fabricius	2014 – 2018

Konkurs

Martin Pellegård	2019 –
------------------	--------

Foto fra 1973

Luftfoto fra 1950

Store Holger Hel Dansk Kylling eller Hele Kyllingelår uden Rygben
1,6-2 kg. max. kg. pris 28,13 pr. pakke 45,00

Frit valg pr. pakke

45,-

Dansk Kyllingebrystfilet

Tilsat 9% vand. 800 g. Kg. pris 58,25 pr. pakke 45,00

Min **KØBMAND**

Martin Pellegård er super optimist

Efter bare 9 mdr. som købmand i Gudme finder han sig som blommen i et æg i sin nye rolle

Tekst: BondenNiels Foto: Mogens Stampe

Som ubestridt daglig leder, for første gang i sin købmandskarriere, betyder det i praksis ret så frie rammer, eksempelvis når det drejer sig om forbedringer i butiksområdet. I øvrigt oversættes stillingsbetegnelsen som – daglig leder – i Dagrofa-regi til ”Direktør for ApS”.

lærling, og forblev efter afsluttet 2 års læretid endnu et par år på stedet. Som en del af Dagrofas talenthold fortsætter uddannelsen med ugentlige kurser i både Horsens og Ringsted, og han slutter som den allerførste købmandsuddannelsen i ”Min Købmand” regi.

Et tilbageblik

Martin er født og opvokset i Ennebølle på Nordlangeland. Hans skolegang slutter efter handelsskole med en studentereksamen i 2012. Her og nu uden rigtig at vide hvad han vil – dog aldrig købmand? Men hvad skete, pludselig stod han i SPAR Snøde som

Vild med bowling

Fritidsinteresser ud over fodbold var i særklasse bowling, og netop i Snøde findes såvel bowlingbane som klub. Han bliver bidt af denne sportsgren, og tillader sig i al beskedenhed at vinde det ene klubmesterskab efter det andet. Der var også mange turneringer i Odense, hvorfra der hjemførtes medaljer

af forskellig karat, men ord-sproget,

”Tab og vind, med samme sind”

eksisterede ikke, indrømmer Martin.

Aldrig, aldrig købmand

Dette var ordene, indtil lærepladsen hos SPAR-købmanden blev en realitet. Efter samlet 4 år i Snøde følger en 1-årig lederuddannelse i Horsens, inden turen går til SPAR-købmanden i Stige nord for Odense som sous-chef. Et halvt år senere en forfremmelse med titel af

Købmand, og siden 1. juli forgangne år ligger arbejdspladsen i Gudme. Efter en lynkarriere sidder han nu i chefstolen, som regerende købmand, og kan samtidig glæde sig over prisen som ”Årets Talentudvikler” 2019, indenfor kæden.

Moralen må derfor være: Man skal aldrig sige aldrig

27 årige Martin Pellegård har i al beskedenhed indtaget byen og især købmandsbutikken med sin naturlige udstråling og tro på egne evner, eller i moderne fortolkning: hans DNA harmonerer med omgivelserne. Derfor også den blomstrende

optimisme med hensyn til butikkens fremtid. Han bor i Nr. Søby sammen med kæresten Katrine Lil-

leskov, der i øjeblikket hjælper til i ”Min Købmand” på grund af Corona-situationen.

Købmanden tager ansvar for byens børn

Købmanden i Gudme Martin Pellegård har besluttet at lave regler for hvor gammel man skal være for at kunne købe energidrik i butikken. Ideen har han fået fra en købmands kollega og fra forældre der har spurgt om hjælp til at sørge for at deres børn ikke køber energidrik. Martin blev selv bekymret for de børn, der som han siger ”kom med Peter Plys rygsæk og købte Red Bull” Da det viste sig at en købmand helt lovligt kan indføre aldersgrænse for køb af energidrik, besluttede Martin at sætte grænsen ved 16 år.

Ved spørgsmålet om ansvaret for børnenes køb af energidrik ikke udelukkende burde ligge hos forældrene, siger Martin ”Jeg synes den lokale købmand har et ansvar overfor byen, og for byens børn ikke mindst” Der har generelt været en del snak om at om at sætte restriktioner på slik mv. Det er dog ikke vejen frem siger han. Reaktionen fra forældrene har været meget positive. Enkelte børn har ikke været så glade for reglen. Den lader vi være der, siger Martin med et smil.

Tekst og billede, Mogens Stampe

Gestus Chips eller snaks

Flere varianter 175-454 g. Max. kg. pris 57,14

Pr. stk.

10.-

20 x 33 cl.

65.-

Pepsi Max eller Faxe Kondi

Literpris 9,85 Afhentningspris Sælges kun i hele rammer + pant

MÅNEDENS
**SUPER
TILBUD**
GÆLDER HELE
MAJ

Pr. flaske

15.-

Omo eller Bamseline

Flere varianter. 700-1000 ml. Literpris 15,00 Pris pr. vask 1,07.

Premo

Italien. Rosso, Bianco eller Rosato 75 cl. Sælges ikke til unge under 16 år.

Pr. flaske

45.-

Foto og tekst:
Poul "Brugs" Lundeborg

Splitterner i Lundeborg

Når skæbnen har villet, at man har fået lov at leve det meste af sit liv i en af Danmarks smukkeste egne, med alle de enestående Herregårdslandskaber, skove, bakker, de mange åer, søer, moser, enge og alle de dragende idylliske kystlinjer, så er lykken gjort.

Nogen af vore mest spektakulære fugle er Ternerne, som er meget interessante fugle at følge. De behersker en enestående jagtteknik som ingen andre. Når de kommer flyvende lavt over havet, og får øje på et bytte, bremser de op, stiger lidt til vejrs og udfører nu deres lynhurtige styrtdyk, og misser næste aldrig deres bytte.

Splitternen, er netop ankom-

mer til Lundeborg, næsten på dato, efter en lang og farerfuld vinterrejse fra Afrikas vestkyst og Guinea bugten, hvor de har opholdt sig gennem vinteren. Turen er i lige linje på godt 5.000 km. At de kan finde den samme lille sten at slå sig ned på, som de forlod i efteråret, er da helt fantastisk. Deres GPS-system virker upåklageligt, og hvordan det virker er vel stadig en stor gåde. Nu kan jeg selvfølgelig ikke vide om de netop ankomne er de samme fugle som var her i fjor, men den ene er dog stadig ringmærket.

Splitternen kendes på det sorte næb med gul spids, den kække nakketop, de små korte og sorte ben.

Senere dukker hav, fjord, rov og dværgternerne op, som også kan opleves langs vore kyster, fjorde og i søer.

Der er nok at se på derude, det er bare om at komme af sted – god tur.

De bedste fuglehilsner
Poul Brugs

Mudderklire

Splitterner og Sølvmåger i selskab

Splitterne i styrtdyk

Optakt til parring

VEJSTRUP VIL VIDERE

(Tekst Elisabeth Antonsen,
billede: Gråbrødre Arkitekter)

Der er stille i Vejstrup Forsamlingshus for tiden. Kun de sjældne informationer på Facebook og hjemmesiden samt stativet med Månedssavisen ved indgangen, vidner om, at forsamlingshuset stadig lever.

Foreningsarbejdet ligger dog ingenlunde stille. Heldigvis blev den årlige generalforsamlingen lige nøjagtig afholdt, inden Corona angreb landet. Her fik bestyrelsen enstemmig tilslutning til planerne for ombygningen og til at fortsætte det videre arbejde. Byggegruppen arbejder derfor fortsat målrettet med planerne for renoveringen af huset. Gruppen har et godt samarbejde med fundraiser Pia Skovshoved, og der er god gang i at få sendt fondsansøgninger af sted.

Som rådgivere har forsamlingshuset valgt Gråbrødre Arkitekter, der har udarbejdet det oplæg, der bruges i fondssøgningen. Rådgiverne er i god dialog med Svend-

borg Kommunes byggesagsafdeling, og byggegruppen venter for tiden spændt på en tilbagemelding.

Møderne? Ja, de holdes naturligvis på afstand! Byggegruppens og bestyrelsens møder afholdes som telefonmøder.

Vejstrup Forsamlingshus er ligesom de fleste andre kulturinstitutioner og samlingssteder ramt på aktiviteterne. Familiefester og foreningens arrangementer i foråret har indtil videre været aflyst – eller udsat, som det er blevet benævnt. Vejstrup Forsamlingshus satser nemlig stærkt på, at foredrag, koncerter, fællesspisninger, loppemarkeder, besøg i lokalområdet og meget mere kan realiseres, når det engang igen bliver bedre tider. Flere aflyste lejemaal er flyttet til efteråret, og foreningen sender sine bedste ønsker til familierne om at konfirmationer og bryllupper kan gennemføres til den tid.

Huset er, som kommunens øvrige forsamlingshuse, også ramt på økonomien som følge af manglende indtægter fra udlejning og arrangementer. Foreningen er heldig at have fået oparbejdet en generelt god økonomi, og forsamlingshusets sponsorer bakker også som sædvanligt op med bidrag. Dermed kan foreningen klare sig igennem en periode – dog alt afhængig af, hvor

længe restriktionerne kommer til at sætte grænser for aktiviteterne. Forsamlingshuset glæder sig derfor over de drøftelser, der finder sted i Svendborg Kommune, angående støtte til forsamlingshusene. Men på trods af Corona og den usikkerhed, det har medført, så holdes fanen højt i Vejstrup. Mottoet har længe været "VI VIL VEJSTRUP". Det motto lever og har det godt!

LANDEVEJEN 26, 5882 VEJSTRUP, TELEFON 30 22 29 86

WWW.VEJSTRUPFORSAMLINGSHUS.DK

Vanskelig træfældning Stubfræsning

- ◆ Kvalitetsarbejde til tiden
- ◆ Certificeret og forsikret
- ◆ 12 års erfaring

RING
22 50 70 38

www.hmhanzen.dk
Sandagervej 6 - 5854 Gislev

Drost El Service

41 43 61 67

Alt indenfor el og køl til private og virksomheder.

- Fejlfinding og reparation
- Energioptimering
- Salg af hvidevarer
- Køleanlæg
- Varmepumper
- Intelligente elinstallationer

Er der problemer med el, køl eller frost - så ring til Drost.

www.drostelservice.dk

ERHVERV - HÅNDVÆRK OG SERVICE

ENTREPRENØRER

Kloakarbejde - Gravning Minigraver

Entrepreneur & Aut. Kloakmester

KURT FRANDSEN & SØN A/S

Mobiltilf. Martin 4033 8039 - Kurt 4016 3031

Entrepreneur Peter Mortensen

Aut. Kloakmester - Kloakservice - Døgnvagt
Nyborgvej 514 - 5881 Skårup

Tlf. 62 20 71 63
Fax 62 23 21 02
Mobil 40 21 71 63

VÆRKSTEDER

O U R E
AUTOVÆRKSTED A/S
v/ Steffen Sundberg

Tlf. 62 28 12 75 - Mob 40 36 80 87
www.oureauto.dk

CARSTEN ANDERSEN ApS Murermester

Bolig og landbrugsbyggeri
Nybygning og ombygning
Beton og murerarbejde

Gartnervænget 10 - Hesselager

Mobil 20 40 41 70

VEJSTRUP Tømmer & Snedker FORRETNING

Jan Szustkiewicz
Tømmermester

Egemosevej 20 • 5882 Vejstrup • Tlf.: 62 28 16 84
Jan Mobil: 20 23 16 84 • www.vejstruptoemrer.dk
vejstruptoemrer@tdcads.dk

Højgårdens Auto

v/ Ejnar Duelund

Vi sørge for, at
DU BLIVER KØREKLAR IGEN

Langgade 31 - 5874 Hesselager
Tlf.: 62 25 39 40 - Mobil: 40 38 75 40 - auto@tdcads.dk

Er din plæneklipper klar til foråret?

Hvis ikke, kontakt os og vi klargør din
maskine til forårets strabadser!

Landevejen 202, 5874 Hesselager
Tlf. 62252491 Mail: printzlau@5874.dk
Web: printzlau-butik.dk

Tøjsmose Tømmer & Maskinsnedkeri

v/ Flemming Bønløkke
Brudager Bygade 12
5882 Vejstrup
Tlf. 62 28 11 58

Skårup Rengøring & Vinduespolering

Jørgen E. Kristensen
Vidjekrogen 1C
5881 Skårup
Tlf. 62 23 12 70
Biltilf. 20 87 62 70

Mail: Skaarupvinduspolering@Yahoo.dk

Skårup Erhvervsbeklædning ApS

Byvej 39 - Gudbjerg
Tlf. 62 25 16 28
Åbent: Mandag - fredag kl. 9.00 - 17.00

FRUGT

Ullemose frugt

V/ Jesper & Anne-Mette Ullemose
Hovvej 7 - 5883 Oure
6228 2856 - ullemose@digtele.dk
www.ullemosefrugt.dk

Gårdbutik åbent lørdag fra 10-15 fra sep. til april
Selvbetjeningsbod åbent hver dag

DYRLÆGE

Kerstin Halberg

Vejstrupgaards allé 1 • 5882 Vejstrup
Tlf: 53 38 12 34 • Kerstin@vgvet.dk

Åbent hver dag kl 8-15.
Evt. aftenkonsultation mandag, onsdag og fredag efter aftale.

Illegal på Sydfyn i 1945

Uddrag af Karl Otto Meyers erindringer

Det danske mindretals tidligere repræsentant i Landdagen i Kiel, Karl Otto Meyer, har udgivet sine erindringer i to bøger med titlen "Frihed, lighed og grænseland" I og II.

I det følgende refereres uddrag af de afsnit, som vedrører hans tid på Sydfyn under besættelsen.

Baggrund

Karl Otto Meyer er født i 1928 i Adelbylund, lige udenfor Flensborgs bygrænse. Forældrene blev medlemmer af det danske mindretal efter deres bryllup i 1923.

Karl Otto begyndte efter påsken i 1934 i Tarup danske skole, der lå lidt uden for Flensborg. I april 1938 blev Karl Otto elev på Duborgskolen i Flensborg, hvor Tysklands besættelse af Danmark den 9. april 1940 gjorde et stærkt indtryk på ham. Hans far og mor var meget tyngt af det, der var sket. Familien fyldtes med sorg og forbitrelse, og forholdet til den tyske stat og det tyske folk blev endnu dårligere.

De unge mænd fra det danske mindretal i Sydslesvig var tvunget til at trække i den tyske soldateruniform for at bevare retten til hjemstavnen. Mindretallets ledelse pålagde dem at være loyale, tyske statsborgere, der adlød, når indkaldelsesordren kom, og den undgik

næsten ingen efter krigens udbrud i 1939.

På ferie i Danmark

Karl Otto var otte år, da han i 1936 for første gang kom til Djursland for at holde ferie hos Marie og Peder Madsen Pedersen, Tolstrupgård i Stabrand, som er en lille landsby i nærheden af Kolind. Karl Otto befandt sig godt i Stabrand, hvilket skyldes den ro og harmoni, der var, ikke kun på Tolstrupgård, men i hele samfundet. Han var meget betaget af den tryghed, der fandtes. Her kunne man uden problemer tale frit. Peder på Tolstrupgård var stærkt optaget af Sønderjylland, og det betød meget for ham, at han og Marie havde et feriebarndom fra Sydslesvig.

August 1944 begyndte Karl Otto på gymnasiet i Sønderborg vel vidende, at det kunne blive en kortvarig fornøjelse medmindre krigen sluttede i løbet af året. Under opholdet i Sønderborg diskuterede Karl Otto

med rektor Engeberg Jensen og lektor Knudsen, hvad han skulle gøre, når han blev indkaldt til tysk militærtjeneste. De to herrer havde forskellig holdning til, om han skulle flygte til Sverige, gå under jorden eller tage hjem til forældrene og tage "pligtens bud".

Session og tysk militærtjeneste

I oktober 1944 faldt klokken i slag. Karl Otto fik besked om at stille til session i Flensborg. Rekruttiden tilbragtes i Polen og her begyndte planerne om at flygte til Danmark at tage form. Der var flere i Danmark, der havde tilbudt at hjælpe. Hos de tyske myndigheder havde Karl Otto uden problemer fået en udrejsetilladelse, så han kunne rejse til Sønderborg for at sige farvel til kammeraterne inden indkaldelsen. Men han havde ikke sikret sig dansk visum, dansk indrejsetilladelse, hvilket han ikke fandt påkrævet, da der efter

19. september ikke mere var dansk politi ved grænsen.

Flugten

Den 16. januar 1945 var alt klar. Med gode venners hjælp slap Karl Otto over grænsen ved Kruså. Alle papirer blev tilintetgjort, og der blev skaffet nyt identitetskort og fødselsattest. Karl Otto hed nu Knud Magnussen og fik nyt fødested og nye forældre. Næste dag gik turen med tog fra Padborg til Fyn.

På Fyn havde han forskellige opholdssteder, bl.a. i Nr. Søby, i Heden på Midtfyn, i Marslev og Rynkeby ved Kerteminde, inden turen gik til gårdejer Vang i Vormark, hvor han hurtigt fik nyt navn og identitet. Derefter gik turen til gårdejer Hans Rasmussen på Graulundgård i Oure, hvor han kun opholdt sig i få dage.

Derefter fik han arbejde som tredjeklar hos Eskild Thomsen på Albjerggård. Eskild Thomsen var gruppefører i en af de to modstandsbevægelser, der fandtes i Oure. Karl Otto blev medlem af denne gruppe, deltog i våbenøvelser og var med på Gammel Klingstrup, hvor godsejeren også var medlem af modstandsgruppen.

Flere våbendepoter var skjult i hans skove. Tiden gik med at køre våben ud til andre modstandsgrupper, at udføre kurertjeneste og deltage i forskellige andre aktiviteter. På Albjerggård kom Karl Otto godt ud af det med de andre to karle og deltog i det daglige arbejde på lige fod med dem.

I Oure fik han igen nye papirer, kom nu til at hedde Knud Hansen og var født i Sommersted i Sønderjylland.

Befrielsen

Den 5. maj om morgenen stillede modstandsgrupperne på Gammel Klingstrup, hvor der var hovedkvarter. Karl Ottos gruppe fik til opgave og tage til pigehjemmet i Vejstrup, hvor der var tyske soldater indkvarteret. Næste aktion var Broholm gods, hvor gruppen skulle have fat i ejeren, hofjægermester Jørgen Sehested, der var nazist og havde samarbejdet med besættelsesmagten. Man fandt ikke Jørgen Sehested. Han blev senere arresteret i København og fik en fængselsdom.

I Oure var der kun en enkelt tyskerpige, der blev hentet af modstandsfolk fra Svendborg.

Karl Ottos modstandsgruppe fik til opgave at bevogte Ollerup Gymnastikhøjskole, der var tæt belagt med tyske flygtninge.

Modstandsbevægelsen blev pålagt at medvirke til registrering af de mange tyske flygtninge, der blev anbragt rundt om på Fyn. Man havde brug for folk, der kunne tale tysk. Karl Otto og hans sydslesvigske kammerat Herbert Maas blev udkommanderet til at hjælpe med dette arbejde. Flygtningene skulle bl.a. udspørges om deres tilknytning til nazipartiet, hvilket tog nogen tid for mange at tilstå.

Karl Otto fik et godt kendskab til livet i flygtningelejrene, især lejren i Ollerup Gymnastikhøjskole. Det var en primitiv tilværelse for flygtningene, men der blev sørget for alt. Der var undervisning for børnene, og der var forskellig underholdning. Flygtningene havde deres eget sangkor, og der var andre aktiviteter, som de selv styrede. Mange gange kørte modstandsfolkene flygtninge til læge i Ollerup og til sygehusene i Svendborg og Fåborg. Karl Ottos erfaring var, at når der var behov for det, blev de tyske flygtninge hjulpet og behandlet af de danske læger på lige fod med danske borgere. Den megen tale om, at danske læger nægtede at behandle

de tyske flygtninge, hvorfor især mange spædbørn døde, var ikke den oplevelse, Karl Otto havde.

Lærer fra Skårup Seminarium

Flere af Karl Ottos kammerater i modstandsbevægelsen var elever på Skårup Statsseminarium. Det var en medvirkende årsag til, at Karl Otto valgte at blive lærer.

Otto valgte at bo i Skårup for at kunne deltage i seminarielivet og fik et værelse hos skomager Grønlund på hovedgaden.

Efter afsluttende eksamen fik Karl Otto lærerjob ved den danske skole i Husum, der havde omkring 300 elever. Under opholdet i Husum blev Karl Otto medlem af Sydslesvigsk Vælgerforening, SSW, og deltog flittigt i partiets arbejde.

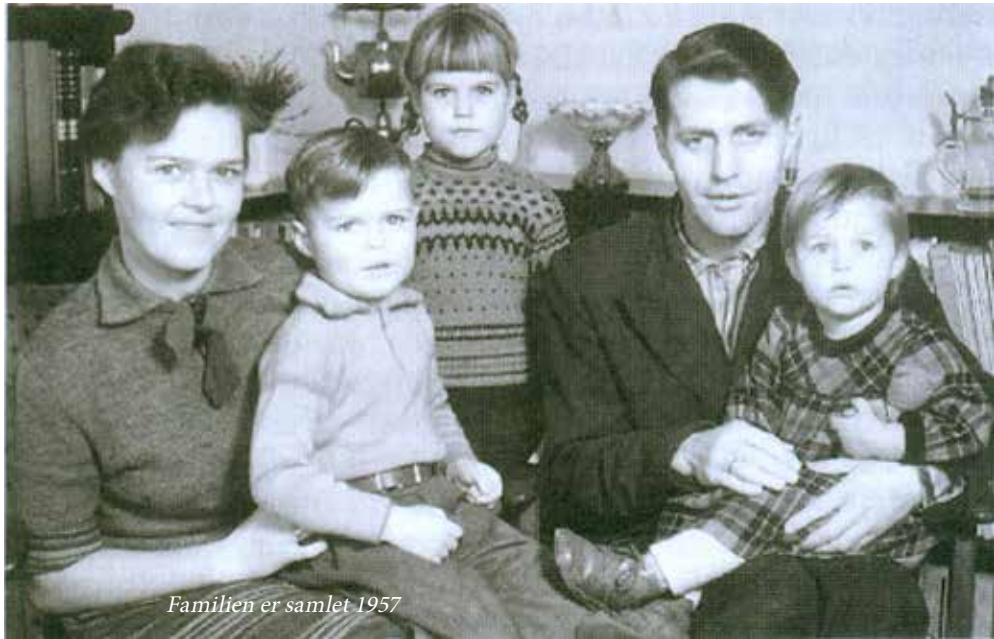
Der gik ikke lang tid, inden Karl Otto blev tilbudt stillingen som skoleleder i Skovlund, en lille landsby 18 km vest for Flensborg. Det bandede samtidig vej for, at Karl Otto og Marie kunne blive gift, så de i fællesskab kunne varetage stillingen i Skovlund. Marie og Karl Otto blev gift den 29. december 1949, og i januar 1950 flyttede de ind i Skovlund skole, der på det tidspunkt havde 34 elever.

Politisk karriere

Ved kommunevalget i 1959 opstillede SSW og fik to mandater indvalgt i Skovlund kommune, hvoraf Karl Otto var den ene. Ved amtsrådsvalget – ligeledes i 1959 – blev han indvalgt i amtsrådet (Kreistag), og i 1960 blev han valgt til formand for Sydslesvigs Vælgerforening (SSW). Karl Otto overtog stillingen som chefredaktør for Flensborg Avis den 1. november 1963 og forlod dermed lærergerningen i Skovlund. I 1971 blev Karl Otto indvalgt i Landdagen i Kiel for SSW, og et mangeårigt arbejde for det danske mindretal i Landdagen tog sin begyndelse.

Han døde i 2016

Forfatter: Karl Johan Rasmussen, 2009

Tyske flygtninge i Gudme sogn efter Anden Verdenskrig

Baggrund

I perioden fra februar til maj 1945 ankommer omkring 350.000 sårede soldater og civile flygtninge til Danmark fra Tyskland. Det er resultatet af en storstilet og yderst farlig redningsaktion over Østersøen. Ca. 200.000 flygtninge måtte blive her i landet efter befrielsen – indespærret bag pigtråd. Nogle af dem kunne først fire år senere vende tilbage til Tyskland.

Af flygtningene kom godt halvdelen fra Østpreussen, resten fra Danzig, Vestpreussen og Pommern. Mange flygtninge mistede livet under flugten over Østersøen. Den største katastrofe var med skibet Wilhelm Gustloff, hvor flere end 9.000 tyske flygtninge og sårede soldater druknede, da skibet blev sænket af missiler fra en russisk ubåd.

Af de ca. 1100 flygtningelejre, der blev oprettet i Danmark, blev der også placeret en del på Fyn – blandt andet på skoler, forsamlingshuse og større gårde. Blandt andet blev der placeret en del flygtninge på Ollerup Idrætshøj-skole, på Broholm slot og på Langbjerggård i Gudme.

Flygtningene på Broholm

Foto: Marianne Tolstrup

I begyndelsen af 1945 blev der oprettet en tuberkulosestation og indkvarteret tyske flygtninge på Broholm slot. De boede overalt på slottet, så der forestod et større oprydnings- og re-

staureringsarbejde efter, at de havde forladt stedet. Hvor mange, der var, vides ikke. Det var børn og voksne, som var i en elendig forfatning. De var magre og syge og havde kun lidt – ofte pjaltet – tøj at gå i. Det var strengt forbudt at komme i nærheden af dem på grund af smittefare, idet mange af dem foruden tuberkulosen, havde andre smitsomme sygdomme. Slottet blev bevogtet af værnepligtige CBU-ere – altså det, man i dag kalder civilforsvaret. Disse værnepligtige var indlogeret rundt om på egnens gårde.

Der var ikke pigtrådshegn omkring slottet, idet slottet delvis var omgivet af voldgraven og ud imod indkørslen var der et jerngitterhegn og en jerngitterlåge.

I vinteren 1945/46, hvor voldgraven var frosset til, så der kunne skøjtes og leges på isen, fik de tyske flygtningebørn tilladelse til at komme på isen. De var i en frygtelig stand: Fodtøj var enten for stort eller småt, og overtøj var snavset og laset og var ligeledes for stort eller småt.

Der var ikke megen adspredelse for flygtningene på slottet. Om sommeren så vi dem ofte stå og fange fisk i

om vinteren, når der var is på voldgraven, forholdt de sig i ro.

Flygtningene havde et legitimationskort, som de skulle medbringe, når de bevægede sig udenfor lejren. På dette kort stod deres navn, stilling, fødselsdag, fødested, i hvilken lejr de boede, samt hvad de havde tilladelse til udenfor lejren og så var det underskrevet af Gudme-Brudager kommunekontor. Flere af flygtningene i Gudme havde tilladelse til at gå til Broholm og deltage i arbejdet på tuberkulosestationen, og flere af flygtningene på Broholm havde tilladelse til at gå til Gudme – sandsynligvis for at handle. Flygtningene havde en firehjulet trækvogn, som de fragtede varerne på.

Flygtningene på Broholm var der ikke længe. I løbet af 1946 forsvandt de pludselig. Sandsynligvis rejste de hjem til Tyskland.

Flygtningene på Langbjerggård i Gudme

På Langbjerggård i Gudme var der under anden verdenskrig placeret en baraklejr til tyske soldater samt et barakanlæg med to pejletårne. Disse to pejletårne hørte under det tyske "Luftwaffe". Hvor mange tyske soldater, der var stationeret i Gudme under anden verdenskrig vides ikke – måske et par hundrede.

På Langbjerggård levede familien Rosager roligt side om side med det tyske militær under Anden Verdenskrig. Umiddelbart efter krigen boede der omkring 100 tyske flygtninge i barakkerne. De kom hertil især fra området omkring Danzig. Det var unge piger, gamle mænd, kvinder og børn. De var drevet fra hus og hjem under russernes fremstormen.

Flygtningenes eneste

kontakt med omverdenen var, når var post hjemme fra hjemstavnen. Glæden var stor, når der var hilsener fra venner og bekendte med bud om, hvordan det stod til derhjemme. Der var flere, som var grebet af modløshed og fortvivelse, når de dag efter dag kom ned på gården til Kristine for at høre, om der var kommet post fra deres pårørende.

Blandt flygtningene var der et forældrepar, som havde to sønner på 13 og 14 år hos dem. Faderen var der kun, fordi han var uegnet til militærtjeneste. Forældreparret havde otte andre drenge,

som var med i krigen. Flere af dem var allerede faldet. Forældreparret modtog en slags pension fra Hitler-styret som kompensation for de mange sønner, der deltog i krigen. Disse penge følte de, var en meget stor erkendtlighed at modtage fra fædrelandet.

De to drenge, der var i lejren, var meget optaget af livet på Langbjerggård. Når Kirstine stod op om morgenen ved halvsyvtiden, sad de to drenge allerede på slagbænken og ventede på instrukser om, hvad de kunne hjælpe med den pågældende dag. Man skal huske på, at der

– i modsætning til de store flygtningelejre – ikke var pigtrådshegn omkring lejren på Langbjerggård. I løbet af 1947 rejste flygtningene hjem til Tyskland

Dødsfald blandt flygtningene

De flygtninge, der døde under opholdet, blev begravet på Fredens Kirkegård i Svendborg. Her finder man en mindelund for faldne engelske og tyske soldater samt tyske flygtninge. Endvidere blev en enkelt flygtning begravet på Gudme kirkegård, men dette gravsted er slettet for mange år siden.

Af Karl J. Rasmussen

"Fem lange Vinteraar med Aag paa Nakke og Laas for Mund er uigenkaldelig forbi, og Dannebrog vajer atter

højt og frit fra Borg og Hytte og forkynnder hele Verden, at det danske Folk genvandt sin Frihed og Ret".

Grundlovsdag den 5. juni 1945 afholdtes en folkefest med afsløring af Mindestenen. De officielle taler var forstander Bækhøj, Ollerup og valgmenighedspræst Nørgaard, Vejstrup.

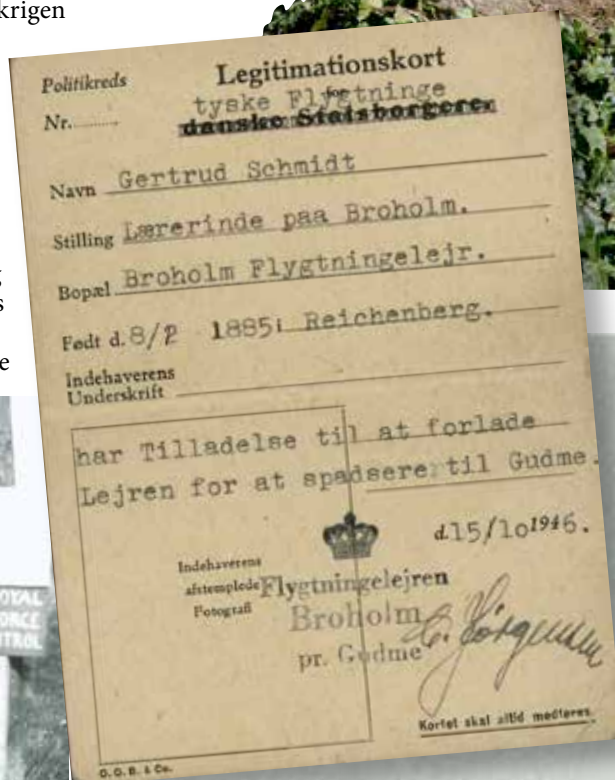
Mindestenen i Gudbjerglund

Den første Mindesten blev rejst i 1930 til minde om Sønderjyllands Genforening med Danmark i 1920. Året efter fulgte sognefoged Hans Christensen, Vejstrup og i 1938, 150-året for Stavnshåndets ophævelse.

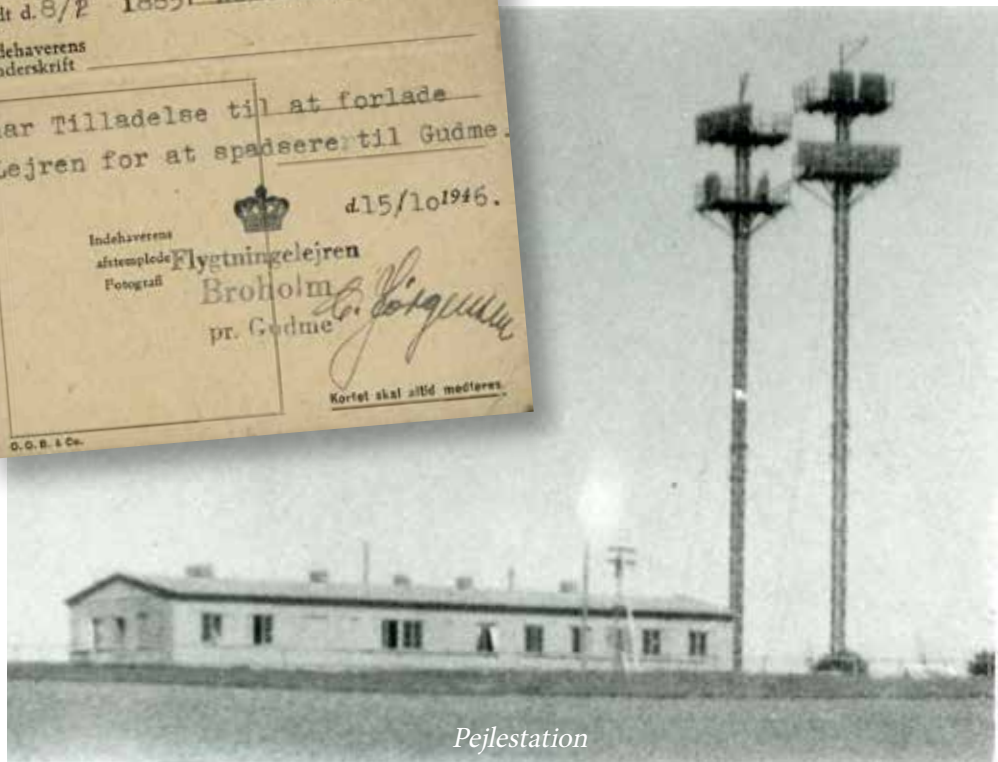
Som den fjerde i rækken følger nu Mindestenen med tekst af Kaj Munk. Fmd. for Foreningen Gudbjerglund Thorvald Nielsen, Brudager, skriver kort tid efter den 5. maj følgende i protokollen:

Foto: Marianne Tolstrup

Engelske soldater kort efter befrielsen

Pejlestation